

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3 — Tel. 3492, 2492
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11 — Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2 — Telefon št. 190
Račun pri pošti: Ljubljana, Ljub-
ljana št. 11842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina: vsaka mesečno Din 25.-
Za prejemstvo Din 40.-

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440
Celje, Kocenova ul. 9 Tel. št. 190

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu

Nauk iz brnskega dogodka

V češki javnosti še vedno živahno razpravljajo o brnskem dogodku, ki je o njem tudi »Jutro« obširno in objektivno poročalo.

Kakor znano, je skupina desperadov češke fašistične stranke z naravnost otročjo naivnostjo ponotično napadla vojaško 43. polka, da bi se polastila orožja in potem »zavzela« Brno. Zalostna pustolovščina je bolesto odjeknila v češkoslovaški javnosti, saj se je šele po boju, ki je zahteval več žrtv, posrečilo obvladati napadalec, ki jih je vodil bivši nadporočnik Kobzinek.

Češkoslovaško časopisje vidi v brnskem prevratnem poskusu sad sistematične in strupene gonje fašistične stranke proti državi; zato je časopisje že takoj prvi dan enodušno in odločno zahtevalo, naj se zlo zatre v kali in naj se poleg neposrednih krivcev prijmejo in pokličejo na odgovornost tudi moralni krivci. Vlada je posegla z močno roko v fašistični tabor. Pod ključem se nahajajo še skoro vsi neposredni storilci, nadporočnik Kobzinek pa je v Makarski. A vrh tega so bile ne samo v Pragi in Brnu, temveč po vsej republiki izvršene množične aretacije in tudi sam bivši general Gajda, predsednik fašistične stranke, je prišel v preiskovalni zapor.

Brnski prevratni poskus je gotovo incident, ki ničesar ne pomeni in niti za hip ne more omajati vere v absolutno solidnost brnske države. Mimogrede rečeno, je lahko ta dogodek poučen za one naše novinarske tovariše v brnski republiki, ki vsak incident pri nas kaj radi porabijo za to, da se postavijo za visoko profesojsko katedro. Ako bi se brnski dogodek pripetil v Jugoslaviji, bi nam mnogi naših čeških novinarov takoj varševali gotovo cele kupe naukov. Mi smo seveda daleč od tega in namen naših vrstic je, da podčrtamo povsem nekaj drugega.

Češi so tudi v tem primeru pokazali energično odločnost braniti državo in njeno ustavo z najstrožjimi sredstvi. V češkoslovaškem narodnem predstavništvu se je ta teden tako v senatu, kakor v parlamentarnih odborih vršila živahna razprava o brnskem prevratnem poskusu in njegovem ozadju. Govorniki desnice in leve se niso prav nič obotavljali izjaviti in zahtevati, da morata država in njena odgovorna vlada brez oklevanja udariti po njih, katerih stremeljenja grede za tem, da se nasilno spremeni sedanja ustava in se podkopljajo osnove narodnega življenja. V imenu največje vladne stranke je poslanec dr. Patejgel zahteval, naj se z vsemi sredstvi zatre fašistični pokret, stranka generala Gajde razpusti in po zakonu strogo kaznuje vsi, ki bi to stranko z denarjem ali kakorkoli drugače podpirali. Obrambni odbor poslanske zbornice je sprejel resolucijo, ki zahteva od vlade, da se v bodoče ne smejo trpeti ne v državnih uradih, ne v drugih javnih ustanovah ljudje, ki bi favorizirali ali podpirali kakršnokoli delovanje proti ustavnim osnovam češkoslovaške republike. Znano je tudi, kako energično se je svojačasno češkoslovaška vlada postavila proti izpadom slovaškega separatizma in s kako dolednostjo se temu separatizmu pobija vsak vpliv na javne posele. Zato ne dvomimo, da bo tudi tokrat češkoslovaška država z železno doslednostjo nastopila proti Gajdovi stranki, ker v teh težkih časih gospodarske in socialne krize ne more dopustiti, da bi se v narod zanašala nesigurnost in nemir ter da bi se z brezobzirno politično demagogijo ogražali uspehi konsolidacije države. Pri tem moramo imeti pred očmi, da Gajdova stranka v svojem programu nima ničesar, kar bi bilo naperjeno proti eksistenci narodne države, in da je daleč od tega, da bi kovala kakršne načrte proti narodnemu ali državnemu edinstvu.

Češkoslovaška republika je v formalnem pogledu široko demokratična država, toda češkoslovaška demokracija se niti za hip ne pomišlja udariti s pestjo in prevzeti nase odgovornost za najstrožje ukrepe proti rušilec notranjega mira. Pri nas se v zadnjem času dvigajo detronizirani nekdanji politični voditelji, ki kritizirajo z raznimi punktacijami in radikalizmi. Izvor teh punktacij je povečini v želji, z ojačeno pretnjo doseči, da bi se kdo zbal, se srušil v pogajanja in odpravljenim veličinam tako zopet odri vrata do oblasti.

Separatistične punktacije so hujski greh nad državo in narodom, kakor brnski operetni prevratni poskus. Toda v »nesvobodni« Jugoslaviji je toliko svobode, da so kuharji raznih peklenskih zelišč mogli do danes mirno kurtiti pod svojimi lonci. Splošni odnor, ki so ga punktacije izzvale v najširših plasteh našega naroda, pa je pokazal, da je čuša že med samim narodom prekipela. Kier brezumne politične strasti ne pognajo nobene meje več, tam naj ima edino še zakon svojo besedo. Češi so

Demarša Francije in Anglije na Dunaju in v Budimpešti

Zahteva po popolnem razčiščenju afere o tihotapstvu orožja iz Italije preko Avstrije na Madžarsko

Dunaj, 27. januarja r. »Der Abend« poroča iz Budimpešte, da je v zvezi z angleško in francosko demaršo v Budimpešti zaradi tihotapstva orožja iz Italije preko Avstrije prišla na dan cela vrsta drugih dogodkov, med njimi tudi dobava avtomobilov tipa Fiat-Balkia, ki so jih poslali pred nekaj tedni na Madžarsko, a so v resnici prikriti mali tanki. Kakor se je izvedelo, gre za 600 takih avtomobilov, o katerih so govorili tudi že v madžarskem parlamentu. Zatrjujejo, da je Gombös kot istočasni vojni minister naročil več tisoč takih avtomobilov v tvornicah Fiat. Avtomobili imajo na zadnjih sedežih montirani po dve strojni puški.

Da bi se preprečila kontrola oboroževanja, so bila Gombösu kot vojnemu ministru izdana naslednja navedila za izvedbo naročila: Tvornice Fiat imajo dobaviti več tisoč avtomobilov posameznim zasebnikom brez carine za ceno po 3.000 pengov. Razlika med dejansko ceno, ki je znatno višja, ima povrniti madžarska vlada. Dotični zasebniki so dolžni podpisati reverz, da bodo svoje avtomobile vsako leto enkrat ali večkrat na željo pristojnih oblasti dal brezplačno na razpolago za vojaške večbe in samo po sebi umerno tudi v primeru vojne. Ti zasebniki so oficirji Horthyjeve armade, ki jih je več tisoč. Dogovorjenci naj stremijo za tem, da se dobavijo še nadaljnji oklopni avtomobili zanesljivim oficirjem madžarske vojske. V proračunu vojnega ministrstva niso izkazani v to svrhu od države dovoljeni izdatki okroglo 30 milijonov pengov, kljub temu pa razpolaga Horthyjeva armada z več tisoč lahкими tanki.

Za ta način oboroževanja so zvedele tudi sosedne države, zaradi česar so izvršile prizadevanja v zastopniki Francije ter Anglije demaršo. Oficijsko pojasnilo o teh malih oklopnih avtomobilih govori, da gre zgolj za naročilo »600 majhnih avtomobilov«.

Pariz, 27. januarja d. V francoskih po-

litičnih krogih pričakujejo z zanimanjem izid demarše zastopnikov Anglije in Francije zaradi tihotapstva orožja na Madžarsko. »Tempe« je objavil uvodnik, v katerem poudarja, da je v vsi pozornosti v Zvezi kakor tudi v vseh velikih evropskih središčih osredotočeno v tem vprašanju. List pravi, da mora ta incident dobiti posebno politično važnost, ker trdijo gotovi krogi, da bosta Italija in Nemčija nastopili proti formalni intervenciji sveta Društva narodov v tej zadevi. Neobhodno je zato potrebno, da se popolnoma razčisti to vprašanje, če se hoče odstraniti nezaupanje, ki obstaja v vsej Evropi. »Tempe« nadalja, da predstavlja dogodek z dobavljanjem orožja Madžarski zelo neprijeten uvod v bližnje pogajanja na razorožitveni konferenci. Zato vprašuje, na kakšen način bi bilo mogoče priti v polnem zaupanju razpravo o enakopravnosti v oboroževanju, če se oborožujejo države, ki jim je bilo oboroževanje omejeno z mirovnimi pogodbami.

Na koncu svojega članka piše »Tempe« o posetu kralja Aleksandra pri rumunskem kralju Karolu in pravi, da so razgovori v Bukarešti poudarili v polni meri pomen, ki se v Beogradu in Bukarešti ter prav tako v Pragi prisiljuje oboroženju zvez med Jugoslavijo in Rumunijo, ki naj bi v okviru Male antante pripravile čvrsto defenziven sporazum.

Zoneva, 27. januarja AA. Po poprejšnjem dogovoru med Veliko Britanijo, Francijo in državami Male antante sta diplomatska zastopnika Velike Britanije in Francije na Dunaju in v Budimpešti danes napravila skupno demaršo pri avstrijski in madžarski vladi, zahtevajoč pojasnila zastran skrivnega prevoza orožja čez avstrijsko ozemlje. Zahtevala sta od avstrijske in madžarske vlade, da v najkrajšem roku odgovorita na naslednja vprašanja: Kdo je poslal orožje? Komu je bilo poslano? Kdaj je prišlo na avstrijska tla? Kje je sedaj? Koliko je bilo tega orožja?

Voditelja brnskega upora v Dalmaciji

Nadporočnik Kobzinek in Gajdi v Makarski — Češkoslovaška vlada zahteva njiju izročitev

Split, 27. januarja. Č. Davi ob 6. zjutraj sta prispela s parnikom »Zagreb« v Makarsko voditelja prevratnega poskusa v Brnu Ladislav Kobzinek in Duhošlav Gajdi, ki je po poklicu zobni tehnik. Po 8. uri sta se prijavila sreskemu načelstvu, ki je takoj obvestilo o njunem prihodu bansko upravo v Splitu, ta pa oblasti v Beogradu. Prav tako je bil obveščen o njunem prihodu češkoslovaški konzul v Splitu, ki je takoj sporočil vest češkoslovaškemu poslanstvu v Beograd. Kobzineku in Gajdi so odvzeli potne liste in jima prepovedali zapustiti Makarsko. Oba sta se nastanila pri Gajdovih sorodnikih Grčičevih. Po posredovanju odvetnika dr. Morca v Beogradu sta zahtevala pravico azila v Jugoslaviji. Oba sta trenutno v denarni stiski in sta preko konzulata zahtevala od svojih ljudi na Češkem večjo vsoto denarja.

Praga, 17. jan. s. Vest o izsleditvi Kobzineka in Gajde je prispela v praško zun. ministrstvo dopoldne, nakar je bil češkoslovaški poslanik v Beogradu pooblaščen,

naj stopi v zvezo z jugoslovenskimi oblastmi zaradi izročitve obeh. Češkoslovaško zunanje ministrstvo zastopa stališče, da gre pri Kobzineku in Gajdi za dva navadna zločince ter zahteva njuno izročitev. Po pogodbah o pravni pomoči med Češkoslovaško in Jugoslavijo se politični zločinci ne izročajo. Ali ima kazensko dejanje Kobzineka in Gajda ta značaj, bo odločila Jugoslavija. Dosedanja pogajanja praškega zunanje ministrstva se morajo smatrati kot pripravljajna, ker bo uradno zahtevo po izročitvi poslovalo praško pravosodno ministrstvo direktno jugoslovenskemu pravosodnemu ministrstvu.

Policijsko zasliševanje v Brnu je končano. Vsi aretiranci, 80 po številu, so bili izročeni okrožnemu sodišču. Ker je preiskava poverjena trem preiskovalnim sodnikom, menijo, da se bo proces pričel že v nekaj tednih. Policijske oblasti so razširile preiskavo tudi na Slovaško, kjer je bilo aretiranih še nekaj oseb, ki so vedele za prevratne načrte.

Zmaga De Valere in razočaranje v Angliji

De Valera si je priboril pri volitvah absolutno večino — Zahteve po ukinitvi carinske vojne

London, 27. januarja AA. Čeprav še niso znani vsi izidi irskih volitev, se že lahko reče, da si je De Valera priboril absolutno večino. Po dosedaj znanih izidih je De Valera dobil 63 mandatov, Cosgrave 40, neodvisni 8, centrum 8 in laburisti 6. Vsi ministri vlade De Valere so zopet izvoljeni.

Belfast, 27. januarja AA. vesti o zmagi De Valere v svobodni irski državi so bile sprejete v Ulstru z velikim zanimanjem. Splošno je prepričanje, da se bo severna Irska z vsemi silami uprla vsakemu poizkusu združitve z Irsko že zaradi republikanskih stremeljenj njene nove večine.

se postavili v bran proti generalu Gajdi. Skrajni čas je, da tudi mi pokažemo svojim političnim desperadom: do tu in ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

ne dalje!

mesto in se vrnil v svoje prejšnje postojanke. Ostal je v mestu samo en bataljon pohote pod poveljstvom podpolkovnika, da zaamati varnost in red v mestu. Dodeljeno mu je zelo neznanost število orožnikov in običajna garnizija.

Moskva, 27. januarja. AA. Agencija Tas demantira vest tencienskega dopisnika lista »Nicinica« o sklenitvi tajne trgovske pogodbe med sovjetskimi Rusijo in Kitajsko, katere namen naj bi bil okrepiti bojkot japonskega blaga.

Padanje davkov v Franciji

Pariz, 27. januarja AA. Meseca decembra je bilo pobranih davkov v Franciji za 3.144 milijonov frankov. Napram l. 1931. so padli za 190 milijonov frankov.

Politični kaos v Nemčiji

Državni zbor je sklican za 31. januarja — Kancelar Schleicher še vedno jako samozavesten

Berlin, 27. januarja. AA. Konferenca šefov skupin je sklenila, da se nemški državni zbor skliče za 31. januarja.

Berlin, 27. januarja. g. Državni predsednik Hindenburg bo jutri sprejel kancelaria Schleicherja, ki bo zahteval od njega pooblastilo za razpust državnega zbora, ako bi se večina državnega zbora izjavila proti njemu. Gotovi politični krogi in nekateri listi izražajo prepričanje, da Hindenburg Schleicherju ne bo dal zaželenega pooblastila, tako da bi državni kancelar prisiljen k takojšnji demisiji. Med kandidati za državnega kancelaria se imenuje Adolf Hitler, ki je od dopoldne zopet v Berlinu. Narodni socialisti so v zadnjih dneh ponovno opozorili na zahtevo, da se Hitler imenuje za kancelaria, ter odklanjajo, da bi bili narodni socialisti v novi vladi zaslonjeni le po predsedniku državnega zbora Garingu in Fricku. Dejstvo je, da se zavzemajo demofarsko usmerjeni krogi danes bolj za Hitlerja kot kancelaria kot za Papena.

Toda osebe, ki poznajo zakulisno politiko, menijo, da bo Schleicher za sedaj še ostal in da bo državni zbor razpuščen. Na današnji sili seniorskega sveta državnega zbora ni nikdo predlagal nadaljnje odzude državnega zbora, ki je sklican za 31. januarja. Zaradi tega se je tudi zastopnik državne vlade, državni tajnik dr. Plank, odrekal vsaki izjavi.

Demokratski listi ozorjajo v zvezi na poskuse, pridobiti državnega predsednika za imenovanje Hitlerja za kancelaria, na čudno ulozo, ki jo igra pri tem sin državnega predsednika polkovnik Oskar Hindenburg. Poudarjajo, da polkovnik Hindenburg ne sme imeti nobenih zvez s podzemnimi političnimi ozanjanji. Ta interes ima končno tudi nemški narod, ki ni izvolil za državnega predsednika polkovnika Oskarja Hindenburga, temveč Pavla Hindenburga. General Schleicher bo jutri zahteval od državnega predsednika tudi podpis za novo

izjemno naredbo, s katero bi se zelo omejlila politična svoboda posameznih strank. Povod za to mu je dalo predvsem krvoprelitje v Draždanih.

Hitlerjev organ »Völkischer Beobachter« napoveduje, da bodo pri splošni debati v državnem zboru Hitlerjevi glasovali za komunistični predlog o nezaupnici Schleicherju. Odgovor na vprašanje, ali bo državni zbor razpuščen ali ne, je v Hindenburgovih rokah. Ne vemo, končuje list, ali se bo Hindenburg prepričal, da se kriza ne more rešiti drugače, kakor da izroči državnemu kancelarstvu Hitlerju.

Berlin, 27. januarja. AA. Wolffov urad poroča: Vest nekega berlinskega lista, da bo v najkrajšem času zopet imenovan Papen za državnega kancelaria, je značilna za razburjenost, ki obstaja v gotovih političnih krogih zaradi sedanjega političnega položaja. Vlada pa je popolnoma mirna in čaka samo na sklepe strank. Poučeni krogi trdijo, da general Schleicher nikakor ne čuti potrebe, da bi odstopil. V soboto poide k državnemu predsedniku, da mu poroča o položaju in ga naproši za končne ukrepe. Pri tej priliki bo državni kancelar predlagal Hindenburgu tudi potrebne stroge ukrepe, da se preprečijo novi krvavi spopadi med strankami.

Nemški vojaški duh

Varšava, 27. januarja. AA. Pat poroča Poluradni list »Gazeta Polska«, priobčuje članek, v katerem govori, kako v Nemčiji vzbujajo vojaški duh. Kot tiščino za sedanjost Nemčijo navaja n. pr. dejstvo, da v mnogih nemških krogih z veseljem pozdravljajo najnovejšo vojno, ki je izbruhnila med Kolumbijo in Peruom, češ da so podobne vojne potrebne, da se med narodi ohrani vojaški duh. V berlinskem nacionalističnem listu »Der Tag« pa je objavil nemški general von Stuhlmann članek o posebnih nalogah bodočih nemških vojaških etasov, zlasti v zvezi z narodnimi manjšinami.

Boncourjeva vlada v novi zagati

Proračunska debata spravlja vlado v vedno večje stiske Uravnoteženje proračuna s štednjo nemogoče

Pariz, 27. januarja. Vlada je kapitulirala pred finančnim odborom in se je morala odpovedati uravnoteženju proračuna s pomočjo štednje in davkov. Okrog 3 milijarde primanjkljaja bodo prihranili, druge tri bodo znesli novi davki, pol milijarde nameravajo zbrati z drugimi ukrepi, za 3,5 milijarde primanjkljaja pa bodo morali najeti novo posojilo. Dvomajo pa, da bo ta končni predlog v zbornici še pred 1. februarjem sprejet. Senat je namreč po svojem zastopniku Cailhauxu zahteval, da mora dobiti njegov finančni odbor že do nedelje popolnoma sanacijski načrt, ker sicer senat o njem sploh ne bo debatiral. Spritno te zahteve se je znašla vlada v novi zagati.

Pariz, 27. januarja. AA. Poslanska zbornica je ob 9.30 nadaljevala razpravo o zakonskem načrtu o provizorni dvanajstini. Član levičarskih radikalov in bivši generalni poročevalec finančnega odbora Chappedeauine je izjavil, da je njegova skupina glasovala proti vrnitvi načrta finančnemu odboru, ker je menila, da so se razprave v finančnem odboru vršile lojalno. Zbornica mora prevzeti nase svoje odgovornosti. Od zbornice se je v zadnjih šestih mesecih zahtevalo izglasovanje devetih milijard novih davkov, kar je v sedanjem času gospodarske krize zelo veliko. Vse države na svetu izkazujejo primanjkljaj v proračunu. Člani njegove skupine v finančnem odboru je zato niso glasovali za prihranke pri uradnih plačah in pokojninah, ker so menila, da je treba najprej poceniti življenje. Zaupanje je prvi činitelj za gospodarsko obnovo, a zaupanje rodi le vzajemno sodelovanje med strankami.

Za njim je stopil na tribuno član desnice Tinguy du Pouet. Rekel je, da je načrt

finančnega odbora v glavnem delo socialistov in kritikoval nekatere njihove točke, posebno pa način finansiranja javnih del. Tudi on je menila, da bi vzajemno delovanje med strankami moglo roditi realnejša sredstva za doseg ravnotežja.

Govorniku je odgovoril francoski finančni minister Cheron, naglašujoč, da bi hotel v načrtu o provizorni dvanajstini z napornost vseh plasti naroda dobiti 7 milijard frankov. Niemu je do tega, da z nepopolničarskimi ukrepi doseže popolno ravnotežje v proračunu za leto 1933.

Voditelj socialistov Leon Blum, je poudarjal, da vlada načelno nasprotuje med vladnim načrtom in socialističnim protinačrtom. Za socialiste je proračun nekaj živčga, iz njega se mora roditi ali ublažitev ali pa poslabšanje življenja milijonov. Proračunske rešitve se morajo iskati v okviru mednarodnosti, kajti gospodarska kriza je mednarodna. Treba je organizirati produkcijo in podpirati promet. Vladni načrt si predstavlja ravnotežje v najhujših oblikah. Socialisti nimajo takega koncepta o proračunskem ravnotežju. Treba je računati s tem, da dohodki ne bodo toliko vrhgi, kakor je proračunano, in tako bi se utegnili rigorozno ravnotežje porušiti. Ravnotežje sme biti direktiva, ne sme pa biti imperativna obveza. Treba se je zadržati s pametnim in dejanskemu položaju ustreznim ravnotežjem. Kar se zaupanja tiče, je nadaljeval Blum, apelirajte na tiste, ki tevarvirajo denar in s tem denarjem finansirajo javna dela. Na koncu svojega govora je apeliral na večino, da se zavzame za socialistični protipredlog, ki je izdelan zmerno in preudarno.

jih predsednik vlade zahteval. Ustavna reforma naj bi uvedla tudi referendum, pri katerem bi glasovale tudi ženske.

Stavka v Fordovih tvornicah

Washington, 27. januarja. AA. Ker je 6000 delavcev proglasilo stavko, je Ford zaprl svoje tvornice.

Pariz, 27. januarja. AA. Iz Detroita poročajo, da namerava Henry Ford za nekaj časa zapreti vse svoje avtomobilske tvornice v USA, ki je v njih zaposlenih nad 100.000 delavcev.

Avtomobilska stavka na Dunaju

Dunaj, 27. januarja g. Popoldne ob 15. uri je na podlagi večeršnjih tajnih sklepov akcijskega odbora proti vsakemu pričakovanju izbruhnila stavka avtomobilskih v. Nekoliko minutah so bile vse velike prometne ceste in trgi v notranjem mestu zasedeni od avtomobilov, ki so se vseprek postavili na ceste in tudi na hodnike. Po enournem posvetovanju so se merodajne oblasti odločile nastopiti proti stavki z vso močjo zakona. Ob 17. so bili alarmirani vsi vojaški oddelki na Dunaju in celokupno policijsko moštvo. Odnosni so bili na ceste tudi oddelki tehničnih čet, da namenjajo na zatrpnih cesteh red. Kljub katerim aretacijam je stavka zvečer še trajala.

Naši kraji in ljudje

Proslava praznika narodnega prosvetitelja

Prisrčna skupna šolska prireditev. - Razdelitev nagrad na univerzi

Tudi letos je mladina v šolskih zavodih priredila proslavo praznika narodnega prosvetitelja sv. Sava. Razen predavateljev in drugih pravnih prireditev po posameznih zavodih je bila dopolnilna skupna proslava v veliki dvorani Unione, ki so jo do kraja napolnili z mladino vred gospodje učitelji, profesorji in etarši. Prisostvovali so tudi odlični predstavniki naše javnosti gg.: prosvetni čest Josip Mazi, I. podstarosta SKJ br. Engelbert Gangl, divizionar Čukavac, senator dr. Gustav Gregorin, inšpektor dr. Kotnik, banovski nadzornik Rape, gimnazijski direktor g. Kuno Hočevar, direktor učiteljskega g. Nande Marolt, direktor Trgovske šole g. Gogala, predstavnice raznih ženskih organizacij in pa številni pripadniki pravoslavne cerkvene občine.

Oder je bil slavnostno okrašen. Tam je bila tudi postavljena miza s kolačem in sladkimi. Na odromu pa je vsela velika slika sv. Sava. Cerkevni obred je opravil g. prota Gorgje Budimir, nato pa je spregovoril o pomenu proslave domačin g. inšpektor Mihajlo Presl. Mešani zbor učiteljske šole je zapel svetosavsko himno, nato pa zelo lepo še pesmi: »Tone sonce, tone in pa »Jezdec«. Sledile so deklaracije in pesmi o sv. Savi, ki so jih podajale občutno in prav prijetno male učenke. Moški zbor 5. razreda učiteljske šole je učenkovito zapel Aljaževo »Divno noč« in pa Zajčev: »Uboje«. Sledile so zopet številne mladinske deklaracije v srbohrvaščini, slovenščini in tudi ruščini. Posebno je ogrela deklaracija: Kaj je Sokol, ki jo je podal mali Aleksander Djinovski. Istotako je zajela vse mladice in mladence deklaracija »Vihar svetobode« (Cvetko Golar), ki jo je podal učenec V. razreda Janko Havliček. Na sporedu je bilo nato še več lepih deklaracij, slednjim pa je zapel mešani zbor učiteljske šole Mokranjčeve »Pesmi s Kosovega« in pa Adamčevega »Mladega junaka«. Pevske točke je vodil g. prof. Ivan Repovž, orkestralne pa g. prof. Radovan Prosenec. V dvorani se je po uradni poslastici razvila ob zvokih godbe dravske divizije prav prijetna zabava ter so bili številni gostje posvoščeni s sladkimi in pa z raznimi likeri. Ko so dvorana jela komično praznovati, sta kazalca zlezla že precej preko poldanke ure.

Proslava praznika sv. Sava na univerzi kralja Aleksandra I. se je letos vršila v intimnem domačem krogu. Slušatelji, ki so

vložili dela za svetosavske nagrade, so se zbrali na rektoratu, kjer jih je sprejel obnem z dekani g. rektor dr. Matija Slavič. V lepem nagovoru je g. rektor slušateljem predložil, kako važno je skrajno vestno strokovno delo za mladega človeka, ki ga univerza oblikuje za življenje. Opozoril je slušatelje na njihove dolžnosti do naroda in države in pozval vse navzoče, da zaključijo trdnostno »Živio« Nj. Vel. kralju, ki je s svetosavskimi nagradami posebno vidno pokazal svojo ljubezen do akademske mladine.

Kraljeve nagrade

G. rektor je nato pričel deliti nagrade, ki so jih letos prejeli: s filozofske fakultete Franc Petre za temo »Linhartov slog« in pa Viktor Fabjan za spis »Obšutni organi predjamskih živali«; na juridični fakulteti Ivan Humer za temo »Karteli, njih razvoj, vrsta in vloga«, Rudolf Trofenik pa za »Moderno teorijo o omejeni suverenosti« ter Danica Melihar za »Vsebinsko deželno ročnico v slovenskih deželah«; na tehnični fakulteti Leo Pipan za »Gospodarski pomen projektov novih železniških zvez jugoslovenskega zaledja z Jadranskim morjem«, Ludvik Stuklje za »Tehniško analizo prehodov preko Dinarškega sistema med Posavjem in Jadranskim morjem« (s posebnim ozirom na železniške projekte) in Maks Puh za »Kvaliteto gradbenega materiala v Ljubljani«; na medicinski fakulteti Martin Horvat za »Kvantitativno določitev sladkorja v krvi« in Vlado Wolf za »Površino sluznice gastrointestinalnega trakta«; na teološki fakulteti pa so prejeli nagrade: Ambrozij Brenčič za spis »Leon Veliki in Carigrad«, Zigmir Janežič za »Moderni okultizem in Kristus«, Metod Mikuz za spis »Leon Veliki in Carigrad« in Ludvik Čepun za »Hiliazem novodobnih ločin s posebnim ozirom na tozovadno slovensko literaturo«.

Podjeljena je bila tudi nagrada Čkoslovaške republike, ki jo je prejela letos Olga Sterletova za temo »Valentin Vodnik in Cehi«. Skupno je bilo razdeljenih med nagradence nad 16.000 Din. Obnem se je vršila na rektoratu še druga slovenost, ko je rektor izročil univerzitetnemu profesorju dr. Metodu Dolencu red Belega leva III. razreda, s katerim je prezident Masaryk odlikoval našega učenega pravika v priznanje zaslug za kulturno zblizanje obeh bratskih narodov.

Nastop Milene Verbičeve

V naši javnosti že dobro znana mlada pevka gđ. Milena Verbičeva bo drevi prvič stopila na gledališke deske v vlogi Marto v operi »Nizava«. Vloga je dovolj

težavna, zato pa se bodo vrline nadarjene mlade pevke lahko tembolj uveljavile. Gđ. Verbičeva je obdarovana s lepim, močnim glasom in izrazitim igralskim talentom. Oboje je v teku večnega študija na ljubljanskem konservatoriju izoblikovala tako, da ji je uspeh v operi zagotovljen.

Pri odebeletosti vzbuja redna zdravlilna uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice jako delovanje črevesa in dela telo vitko. Mnogi profesorji zapisujejo »Franz Josefovo« vodo tudi pri zamašenju srca kot zelo dragoceno sredstvo, in sicer zjutraj, popoldne in zvečer tretjino čaše. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Velik muslimanski praznik

Sarajevo, 27. januarja. Jutri praznujejo muslimani prvi dan ramazanskega Bajrama. To je velik tridnevni praznik, posvečen prijateljstvu in dobroti. Dva meseca in 10 dni po Bajramu pa sledi Kuban Bajram, ki traja štiri dni. Sedaj Bajram sledi dolgem ramazanskemu postu. Zanimivo je, da vladajo nesoglasja glede začetka ramazanskega Bajrama. Vrhovno šerijatsko sodišče je proglasilo, da bo prvi dan Bajrama to soboto, iz nekaterih krajev pa so došla poročila, da so začeli praznovati bajramski praznik že danes, kakor je to objavilo cerkveno glasilo iz Meke, ki ga dobivajo tudi mnogi muslimani iz Bosne ter se ravna po njem. Razlike glede začetka ramazanskega posta in bajramskega praznika so nastale tudi že prejšnja leta. Po glasilu iz Meke je bil začetek ramazanskega posta v sredo in je tako tudi

Opereta veselega temperamenta, smeha, zabave, humorja, petja, razkošja in novih slagerjev!

Kontesa pleše

Lien Deyers
Georg Aleksander

Trude Berliner, Tibor Halmay
in Hans Junkermann

Ljubavni roman mladega kneza, ki se noče poročiti s princeso, katero so mu določili sorodniki!

Kot dopolnilo poleg najnovejšega Foxovega tednika čaroben film M. Badjura:

ZIMSKI IZLET NA TRIGLAV!
Prekrasno!

Predstave ob 4., 1/8. in 1/10. uri

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejša in najidealnija odvajalna sredstvo.

...iz krepkega borovega debela pridobivamo nesnago razkrajajoči terpentini, ki daje spojen s čistilno močjo ALBUS-mila idealno pralno sredstvo

ALBUS-terpentinovo-milo

z ALBUS-terpentinovim milom oprano perilo je zajet solnčni žarek. Vaše perilo se blesti v snežni belini in diši čudovito.

ALBUS-terpentinovo milo je idealno pralno sredstvo.

začetek Bajrama že danes. Ramazanski post se začneja ob luninem ščipu, konča pa se z mlajem. Ščip ali polna luna je bil v sredo 11. t. m. ob 21.30, mlaj pa večer ob 0.20.

Ker so v mostarski okolici in v nekaterih krajih Sandžaka začeli z ramazanskim postom že en dan prej in se je dalo iz tega sklepati, da bodo začeli temu primerno poprej tudi s praznovanjem, se je začelo tudi po listih razpravljati o točni

določitvi bajramskega praznika. Izšli so pozivi na vrhovno šerijatsko sodišče, naj takoj primerno ukrene, da pride do točnosti pri praznovanju velikega praznika. Versko glasilo iz Meke je seveda znano tudi šerijatskemu sodišču in cerkvenim oblastvom ter bi bilo treba zaradi tega še pravočasno ugotoviti, kdo ima prav. Za enkrat je spet, kakor že večkrat, nastala zmešnjava, treba pa je na vsak način poskrbeti, da se ne bo več ponavljala.

Ob desetletnici delavskega zavarovanja

Zanimivi podatki iz našega socialnega in gospodarskega življenja

Ljubljana, 27. januarja.

Ob 10 letnici delavskega zavarovanja je izdal OUZD spominski spis, da pokaže širši javnosti delovanje te velevažne ustanove in njen velik pomen v gospodarskem in socialnem življenju. Za spominsko knjigo niso prispevali člankov samo uradniki in zdravniki, temveč tudi osebnosti, ki se udeležujejo v socialnem in gospodarskem življenju. Tako najdemo poleg uvodne besede predsednika ravnateljstva OUZD g. Ivana Tavčarja tudi članke predsednika Delavske zbornice g. Cobala, predsednika Zbornice za TOI g. Jelačiča, tajnika Delavske zbornice g. Uratnika in drugih. Iz materiala, ki ga je prispeval urad sam, naj sledi nekaj najzanimivejših podatkov.

Od 1. julija 1922, do konca leta 1931 je OUZD predpisal naslednje prispevke: za bolezenske razmere 346, za nezgode 91, za pokojnino 1, za Delavsko zbornico 16, za Borzo dela 16, skupaj 470 milijonov dinarjev. Največji izdatki pa se delijo v milijonih takole: za hranarine 102, za upravne stroške 60, za bolnice 46, za recepte 33, za vse zdravniške razven zobozdravnikov pa 34.

O gibanju članstva prinaša spominska knjiga obširno statistiko. Iz nje je razvidno, da ženske delovne moči vedno bolj poplavlja delovni trg. Odstotek ženskih moči je namreč znašal ob ustanovitvi OUZD 25,37 odstotkov vseh članov, ob koncu leta 1931 pa že 33,49 odstotkov. Starostna struktura zavarovancev pa nam kaže, da ima OUZD med članstvom mnogo več mladih delavcev, kakor so jih imeli nekdaj bolniške blagajne. Celokupna letna zavarovalna mezda vseh zavarovancev OUZD je dosegla višino trideset milijard, iz česar se da sklepati, da zasluži pri OUZD zavarovano delavstvo letno okrog eno milijardo dinarjev. Povprečna dnevna zavarovalna mezda je nekoliko nižja od fiktivnega dnevnega zaslužka povprečnega delavca in je narasla od 17,92 Din v letu 1922 na 26,21 Din v letu 1931. Iz tega pa se ne sme sklepati na zboljanje delavskih plač, kajti prirastek je nastal zaradi fluktuacij dinarske vrednosti in pa zaradi vestnega nadzorstva nad pra-

vilnim prijavljanjem delavskih zaslugov. Obrti ali obratov z eno samo delovno močjo ima OUZD v svoji evidenci največ: 13.650. Številno so zastopani tudi obrati s 5 do 10 delovnimi močmi; obrati, ki imajo po 1000 ali več delavcev, pa so samo trije.

OUZD vzdržuje stalno kader nad 2000 bolnikov, kar znaša približno 2 in pol odstotka vsega članstva. Povprečno odpade na vsakega zavarovanca letno okrog 10 bolezenskih dni, združenih z delazemožnostjo. Največ obolenj se zdravi po šest dni. Samo en odstotek teh obolenj traja pol leta in samo štirje odstotki celo leto. Od vseh obolenj je najhujša tuberkuloza in odpade na njo 20 odstotkov vseh bremen. Za jetiko se vrstijo poškodbe s 15, obolenja prebavnih organov z 10, reumatična obolenja pa tudi z blizu 10 odstotki vseh obolenj. Po statističnih podatkih se je umrljivost precej zmanjšala napram predvojni dobi.

Spominska knjiga OUZD je splošno zelo zanimiva, koristne podatke in pripomočke pa bo nudila vsem, ki se bavijo s socialnimi in gospodarskimi problemi. Statistika delovnih moči je, kakor smo že večkrat lahko ugotovili, še nedovršena, najbolj zanesljive podatke pa nam nudijo samo uradi delavskega zavarovanja. Iz statistike, ki je zbrana baš v tej spominski knjigi, je dobro razviden tudi položaj delavstva po posameznih industrijskih skupinah.

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Telefon 2730

Harry Piel
v senzacionalnem filmu

Ukradeni avto

Ob 4., pol 8. in 9. zvečer ob najnižjih cenah 2, 4 in 6 Din

KULTURNI PREGLED

Maksim Gaspari

petdesetletnik

Ne po svoji, le po koledarski zaslugi praznuje danes Maksim Gaspari svoj petdeseti rojstni dan. Petdeset let — vse preveč za njegovo skoro mladeniško zunanost in vse premalo za ogromno delo, ki ga je Gaspari v svojem umetniškem prizadevanju s pridnostjo moralno znošil na kup. Ne vem, da bi bil med našimi upodabljalnimi umetniki še kdo njegove starosti, ki je svoje življenje tako gosto napolnil z ustvarjanjem, kakor Gaspari. Kaj čuda, da je pri tej svoji vsestranski zaposlenosti sam skoro prezrl ta svoj jubilej in ga je Abraham proseneti še vsega mladega in zdravega, sredi dela, kar tako iz gole vlinodnosti.

Petdeset let pa za Gasparija še ne pomeni, da bi roke prekrižal in užival sadove svojega doseganja dela. Prilike našega intelektualca so take, da je moral svojo delavno dobo pomakniti v visoka leta starosti in Gaspari noče biti izjema. Saj njemu pomeni življenje delo, v katerem brez odmora išče sebe in v sebi novih lepot. On ni, da bi zapiral svojo umetnost med mrle stene razstavnih salonov. Vsepono med nami, po mestu in deželi, v domu izobraženca, preprostejšega delavca in skromnega kmeta najdeš drobce te njegove umetnosti, preproste kot je človek sam, jasne in razumljive, da ji nikoli in nikjer ni bilo treba

komentarjev. In prav zaradi te svoje ne-problematičnosti je bilo mogoče, da si je Gasparijeva umetnost utrla pot med vse naš narod. Kje drugod je našel naš človek toliko svoje podobe, lepe in resnične, ko prav v Gasparijevih motivih, ki se jim do danes ni izneveril?! Brez kompromisa, dosleden in zvest samemu sebi, ni nikdar zapustil našega preprostejšega človeka in kmeta, ki mu je v svojem patriarhalnem obličju ostal najvestejši model do danes. Niti ni za omo modnih novotarij in polizkusov zapustil svojih nagelzinov, rožmarina, naše kmečke hiše, rdečih lic in lektarskih arc. Koliko naših narodnih običajev nam je Gaspari odkril in ohranil v svojih umetninah! Ogromno je tega narodnega blaga, ki nam ga je otel pozablenosti.

In če kdo med našimi slikarji, je Gaspari tisti, ki sme z zavestjo in ponosom zreti na svoje doseganje dela, ki mu je sam doleži najpravičnejši smoter. V sedanjih časih, ko v vseh panogah umetnosti, posebno še v upodabljalni umetnosti, pozrešamo narodno samobitnost in je umetnostno ustvarjanje skoro po vsem svetu znivljeno pod pritiskom mode in ekletičizma, je Gasparijev šteti še v posebno zaslugu, da ni sebe in svojega rodu nikdar in nikjer zatajil. Njegova umetnost ni bila in ne more biti drugačna, ko slovenska.

Ni potreba, da bi podrobneje našteval njegova dela. Koliko jih je, ki ne poznajo

njegovih neštetihih ilustracij, risb, slik, grafičnih del itd., od katerih jih je veliko številno reproduciranih na razglednicah in tudi mnogih merkantilnih tiskovinah. In vse

to njegovo delo je tako izrazito in značilno, da jih je malo, ki bi Gasparijeva dela takoj ne spoznali.

O sebi Gaspari ne govori rad mnogo. To le pa je vendar povedal:

Rojen sem 28. januarja 1883 v Selščeku pri Cerklju. Po dovršeni osnovni in umetno-obrtni šoli v Ljubljani, sem se učil na Grafičnem zavodu na Dunaju in dve leti na akademiji likovne umetnosti pri prof. R. Bacherju. Eno leto sem študiral v Monakovem (München).

Praktično sem pričel z delom kot ilustrator in slikar v Kamniku v ateljeju inšpektorja g. I. M. Sadnikarja. Udeležoval sem se kot karikatrist v raznih listih in revijah. Kot slikar narodno- etnografskih motivov sem izdelal mnogo slik v grafični, akvarelni in olinati tehniki, ki so večinoma v privatni lasti.

Motivi za moja dela so: Slovenske narodne šege in običaji. Slovenske Madone. Značilni sliki iz naših narodnih pesmi profane in nabožne vsebine in dr.

Udeležil sem je umetnostnih razstav v Beogradu, Parizu in Ljubljani, kakor tudi po manjših krajih Slovenije. Sedaj sem nastavljen v Etnografskem muzeju v Ljubljani, kjer imam priliko, da se kot slikar poslužim v naše narodopisje, ki mi je bilo od nekdaj vodilno pri mojem delu.

Gaspariju — 50letniku naše čestitke in mu želimo v njegovem nadaljnjem delu še veliko veselja in uspehov!

Hrvatski glas o Selščekovem romanu »Naslednji brode«. Zagrebške »Novosti« so objavile dne 25. t. m. referat L. Zimbreda o romanu Toneta Selščekarja »Naslednji brode« (izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani). Ocenjevalec obširno navaja vsebino in

piše med drugim: »Selščekarjev roman je lahko čitljiv, preprost komponiran in razumljiv — to bi bile njegove splošne karakteristike in odlike. Ni spisan z neko posebno umetniško pretencijo, čeprav mu je tendenca dokaj izrazita: podati golo življenje med vojno in po vojni. To je v prav verjetno op'ovanje deželnih vjnih in novinskih razmer, projiciranih v rodbinsko življenje, kakršni je bilo na tisoče. Ozadje romana je ljudsko gospodarsko in nacionalno življenje na vasi in v mestu, refleks vojne in njenih posledic posebno glede na Slovence v bivši Avstro - Ogrski. Notranje jedro spisa: na videz srečno življenje malomeščana, življenje, ki v resnici sloni na laži, egoizmu in hinavstvu obeh zakoncev. Avtorjeva ideja: zakon je konvencionalna laž — že je takšen, kakršnega opisuje ta roman.« Nato ocenjevalec označuje nekatere pomanjkljivosti, ki jih kaže po njegovem mnenju Selščekarjev roman in ki so pri avtorjevem prvem večjem pripovednem delu neizogibne. Prof. Zimbred sklepa: »Spis je v slovenski književnosti prvi dokument vojnega požara, ki je divjal na slovenskih tleh z svo razbesceno silo in bi bila slovenska književnost zelo revna, če ne bi imela tega episa o vojni, ki je tolikanj razgalil vojne strahote.«

Zdenka Zikova v dunajski državni operi. Bivša solistka ljubljanske opere, sedaj članica državne opere na Dunaju, ga. Zdenka Zikova, je te dni pela z velikim uspehom ulogo Else v Lohengrinu. Dunajska kritika poudarja, da se je Elsa posebno prilagajala njeni mehki, lirski naravi.

Iz življenja in sveta

Sovjeti pustošijo cerkve

Katedrala v Leningradu, katero so boljševiki porušili z dinamitom

Neutajljivo očetovstvo

Dedne lastnosti po krvnih skupinah

Raziskovanja raznih znanstvenikov so dovedla znanost že pred leti do tega, da se ljudje po svojih krvnih lastnostih delijo v štiri ločene skupine, ki so jih z mednarodno veljavno oznako označili z znaki A, B, AB in O (ničla). Praktično važen rezultat te ugotovitve je bil ta, da starši krvne skupine O n. pr. ne morejo spočeti otroka krvne skupine AB itd. Že od vsega početka pa je bilo pričakovati, da se človeštvo po krvnih lastnostih gotovo ne bo ločilo samo v te štiri skupine.

Nadaljnja raziskovanja so dala temu pričakovanju prav in danes lahko ločimo ljudi v mnogo več krvnih skupin. Največji pomen je imelo odkritje treh novih krv-

nih znakov po prof. Landsteinerju in Levinu, ki sta jih označila z M, N in P.

Lastnosti M in P se podedujeta po Mendlovih zakonih dednosti in ugotovili so, da otrok n. pr. nikoli ne more kazati znaka M, če ni ta znak že last enega ali obeh staršev. Isto velja za znak N. Če obojestransko obstoj znaka +, nedostajanje pa —, tedaj velja pravilo, da otrok z znakom +M—N ne more izvirati od matere ali očeta —M+N in obratno otrok z znakom —M+N od staršev +M—N. To pravilo je važno zato, ker se da očetovstvo določenega moža zanikati brez preiskave matere.

Cepljenje proti davici

obvezno — na Češkoslovaškem

V češkoslovaškem proračunskem odboru je minister za narodno zdravje dr. Spina imel poročilo o zdravstvenih vprašanjih in državi. Posebno pozornost je zbudilo njegovo poročilo, da kani Češkoslovaška kot prva država na svetu uvede obvezno cepjenje proti davici.

Dočim so se druge kužne bolezni na Češkoslovaškem ustalile, se škrlatinka in davica razširjata v silovitem obsegu. A čeprav oboli v bratski republiki letno okrog 23.000 oseb za škrlatinko in se cepjenje proti tej bolezni ni posebno obneslo, se javnost ne razburja preveč, saj znaša število smrtnih primerov manj nego 1%. Drugače pa je z davico, ki je zajela, kakor

vemo, v zadnjih letih v novem navedu ves svet. Dočim je znašalo število davičnikov 1. 1923. še okrog 2000, jih je bilo prejšnji mesec preko 27.000 in jih je čedalje več. Cepjenje z anatoksinom »Ramon« zoper davico se je po izjavi dr. Spine obneslo zelo dobro in to je dalo vladi povod, da je začela misliti na uvedbo obveznega cepjenja s tem serumom. Obenem namerava v večji meri uvedti preventivno cepjenje zoper jetiko s Calmettovim serumom, ki se je na Češkoslovaškem tudi dobro obnesel. Priporočiti pa je, da se oglasili tudi nasprotniki obveznega cepjenja s tema dvema serumoma.

Merski levi proti podmornicam

V starosti 82 let je umrl v Ramsgradu na Angleškem kapitan James Woodward, ki je s svojimi originalnimi eksperimenti za zatiranje podmorniške nevarnosti med svetovno vojno vzbujal veliko pozornost.

Woodward je menil, da bi se dali merski levi z velikim uspehom uporabljati za signaliziranje sovražnih podmornic. V to svrhu so mu dale mornariške oblasti na razpolago ogromen akvarij s celo vrsto morskih levov, ki jih je dresiral na ta način, da je pod vodo z atrapani proizvajal šume, ki so sličili podmorničnemu šumu. Na ta šum so splavale živali proti atrapi in tako pokazale, kje je. Uspehi z morskimi levi so bili baje tako dobri, da so daleč prekašali negotavljanje podmornic s tedaj običajnimi detektorji. Zakaj niso Angličani potem uporabili morskih levov proti nemškim podmornicam tudi v praksi, je ostalo nepojasnjeno.

Poln želodec, neredna vrenja v debelem črevesu, odebelelost jeter, zastajanje žolča, bodljaje, tesnoba in prsni, močno srčno utripanje, odpravi naravna »Franz Josefova« grenčica in zmanjša tudi naval krvi na možgane, oči, pljuca in srce. Zdravniška mnenja navajajo uprav presenetljive rezultate, ki so jih dosegli pri ljudeh, ki morajo mnogo sedeti, z »Franz Josefovo« mado. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

„Prezident Doumer“

nova francoska potniška ladja za promet z Daljnim vzhodom je dogotovljena in so jo že dni spustili v morje

Tehniška veledela

Najznamenitejše tehniške pridobitve lanskega leta so:

- osušitev Zaiderskega morja, s katerim je pridobila Holandska več sto tisoč hektarjev rodovitne zemlje;
- dovršitev francoske ladje »Normandie«, ki ima 73.000 ton in je največja ladja sveta;
- osušitev Pontinskih močvirij v Italiji, s čemur je pridobila ta dežela 100.000 hektarjev rodovitne zemlje;
- brzinski rekord motornega brzega vlaka na progi Berlin - Hamburg, kateri napravi 165 km na uro;
- zgraditev največje cevi za radio, ki je močna 500 kw in so jo izdelali v Manchesteru na Angleškem;
- otvoritev Dnjeprostraja, največje elektrarne na svetu;
- največja eksplozija v zgodovini tehnike, za katero so porabili 430.000 funtov dinamita in ki je odrgala 1,2 milijona ton težki gorski masiv iz apnenca v Michiganu. Potres, ki ga je povzročila eksplozija, so registrirali vsi boljši potresomeri na svetu.

Rudar ki urad Zedinjenih držav je poleg tega iznašel novo, cenejšo metodo za mletje rud. Metoda obstoji v tem, da se rude drobijo s paro v drobna zrnca.

Kdo točno plačuje davke?

V Fulhamu na Angleškem je nedavno priredila trgovska zbornica banket, na katerem je nadziral poglavar družbe najprej tistim, ki so že plačali davke za lansko leto. Od 250 gostov za mizami so se dvignili samo štirje in so trčili z njim. Ko je nato nazdravil tudi onim, ki še niso plačali davkov, se je dvignila množica 246 oseb, med drugimi tudi neki zelo znani član parlamenta in član lordske zbornice.

Novi poveljnik angleške mornarice

Lord Ernle Chatfield

dosedanji poveljnik angleške sredozemske mornarice, je bil imenovan za prvega lorda angleške admiraltete

Pristanek zrakoplova v gozdu

Ruski zrakoplov »B 2« je pred dnevi startal k poletu iz Leningrada. Pred večerom bi se bil moral vrniti v lope, ko pa je dal poveljnik ukaz, naj se spusti na zemljo, so nenadoma odpovedali stroji in zrakoplov je moral hoteč - nočeč vsi noč ostati v zraku. Sele proti jutru je pristal, in sicer na neki goljavi sredi večjega gozda v bližini Novgoroda. Moštvo je privezalo vrvi k drevesnim deblom, se izkrcalo, slo iskat goriva, napolnilo rezervoarje in nato popravilo motorje. Po večurnem neprostoletnem odmoru se je zrakoplov zopet dvignil sredi gozda k poletu in srečno dospel v domače pristanišče, kjer so bili že v velikih srebrskih oblekah. Dogodek je tako redke prireditve v zgodovini letalstva, da ga beležijo vsi svetovni listi.

Pobegli pučist

nadporočnik Kobzinec iz Brna, ki je napadel odnočno vojašnico in jo po neuspelem puču odkuril

Odbor za olimpijado 1. 1936.

V Berlinu se je organiziral odbor za olimpijado 1. 1936. Od leve proti desni: Olimpijski komisar dr. Liebrecht, berlinski nadžupan dr. Sahm in predsednik državnega odbora za sport in telovadbo Lewald. Za pokroviteljstvo nad prireditvijo bodo naprosili predsednika Hindenburga, olimpijsko himno pa bo zložil pesnik Gerhart Hauptmann.

Vse je zamrznjeno

Izredno nizke temperature zadnjih dni so povzročile, da so zamrznile ne samo reka, ampak tudi jezera in deli nekaterih morij. Pristanišča v Severnem morju so zaprta za promet in ladjam morajo dovažati živila po ledu

Barbarska civilizacija

Ekspedicija na albatrose

Lord Rothschild je svoječasno na neki ekspediciji posetil tudi otok Lesan v Atlantskem oceanu in je v posebni knjigi opisal neverjetno množico najrazličnejših ptic na njem, zlasti posebno vrsto velikih albatrosov.

Ta knjiga je prišla v roke tudi nekemu trgovcu s ptičjimi peresi v San Franciscu in ker je vohal dobro kupčijo, se je združil z nekim japonskim kapitalistom ter organiziral lovsko odpravo na otok. Članke te odprave so strašno gospodarili med tamšnjimi pticami, zlasti med albatrosi, ki so

jih domala iztrebili samo zavoljo njihovih peres.

To divjanje je prišlo na uho ameriški vladi in je poslala na otok topniško ladjo, da ustavi to vandalstvo in ga kaznuje. Toda preden je topničarka prispela tja, jo je odprava s peresi vred odkurila. Poročilo poveljnika topničarke podaja strašno sliko o divjanju ljudi nad živalmi in ugotavlja, da bo ena izmed nepopravljivih posledic tega divjanja to, da bo omenjena vrsta albatrosov izumrla.

Smrt londonske „kraljice noči“

Dva lorda sta njena zeta. - Šestnajstkrat pod ključem

V Londonu je pobrala hripa med drugimi tudi Kato Meyerikova, kraljica londonske nočne življenja. Umrla je v haši svojega zeta, kinoulskega grofa.

Zivljenje pokojnice je bilo nenavadno pustolovsko in pestro. Vsa Anglija jo je poznala iz borbe proti zakonom države, s katerimi je prihajala neprestano v konflikte. Cim pa je odsedela vsakokratno kazen, jo je pred vrati že sprejela množica mladih moških in damonov ter jo zmagovito odvedla domov. Meyerikova ni niti enkrat ostavila ječe kot spokornica. Za kaj takšnega je bil njen temperament preveč vroč in nebrzdán. In da bi pozabila svoje vsakokratne neprijetnosti celice, je začela takoj po povratku domov natakati sampanja sebi in drugim. To ji je bilo lahko — saj so plačevali račune gosti nočnih lokulov, ki so pod vodstvom Kate Meyerikove rasli iz tal kakor gobe.

Meyerikova si je bila s tem napravila lepo premoženje. Cenili so ga na pol milijona funtov. Mogoče bi bila ostala imovna do smrti, da se ni zapel v njeno mrežo

neki policijski agent z imenom Goddard. To mož, ki je bil od policije prvotno do ločen za opazovalca v nekem nočnem klubu Kate Meyerikove, se je namreč dal spet v korupcijo in je postal tih deležnik njenega podjetja. Tako je moral zatistiti obe oči in pustiti svojo gospodarijo delati, ker ji je bilo ljubo. Tedaj pa je nastavila policija drugega detektiva, ki je gledal Goddardu na prste. Ta je razkrinkal podkupljenega Goddarda, prijavi Meyerikovo in dosedel, da so jo obsodili na petnajst mesecev ječe. Po tej kazni je bila Meyerikova še trikrat obsojena. Slednjič ji je jela ječa presedati in je sklenila, da se odogne javnosti. Šla je k svoji hčeri potem, ko so ji pravde požle ekoro vse prihranke.

Vsega skupaj je bila Meyerikova v svojem življenju šestnajstkrat v ječi. To je pa ni oviralo, da ne bi omožila dveh svojih hčera z lordi. Njeno sorodstvo je imelo od teh skandalov samo sramoto in oba lorda sta morala nekoč v londonskem senatu poslušati obtožbo svoje tače.

Volkovi napadli vlak

Zaradi izredno visokih snežnih zametov so morale rumunske državne železnice te dni na približno 20 progah ustaviti promet. V Dobrudži je več krajev popolnoma odrezanih od sveta. Nekaj tovornih in osebnih vlakov je običelo sredi proge. Nekemu takšnemu osebnemu vlaku se je približala tolpa volkov in ga napadla. Potniki so se jedva ubranili zverim, da jih niso raztrgale.

Bolničarke in rouge

Ravnateljstvo bolnišnice v Gyulu, ki razpolaga s 1200 posteljami, je izdalo okrožnico, v kateri prepoveduje svojim bolničarkam in vsam podrejenemu ženskem osebju nabo črtala za ustnice. Z isto okrožnico se prepoveduje strežnicam tudi barvanje obvi. Ravnateljstvo bo strogo pazilo, da se bodo njegove odločbe izvajale in bo v vsakem nasprotnem primeru odpustilo tiste, ki se ne bi ravnale po njegovih ukrepih.

Prozorno in neprozorno

Angleški izumitelj Sherard Cowter Cowles je izumil steklo skozi katero lahko gledaš, ne da bi te kdo videl. To je sicer navadno okensko steklo, ki je pa prevlečeno s silno tenko plastjo zlata, ki mu daje zelenkast sij. Skozi to steklo vidiš vse, kar se dogaja zunaj, od zunaj pa vidi gledalec le temno ploskev, ki se sveti kakor motno zlato.

Plaz ga je pokopal

Iz Bolcana poročajo, da je nekoga nočča tovorov, ki je šel s svojimi smučmi iz Dantjeve koč v dolino, prestregla lavina snega na potu in ga pod seboj pokopala. Plaz se je utrgal zaradi nenadnega preobrata v vremenu.

ANEKDOTA

Dva žida stopata mimo poslopja GPU. Na vratih grozotne hiše pravi napis: »Vstop prepovedan!« — »Misliš, da bi vstopil, pa čeprav bi velel napis: Prosim, vstopite!« pravi tovariš.

Vsak dan ena

»Za božjo voljo, kam pa hočeš zdaj po noči?«
»Stanovanje iščem.«
»Kaj — zdaj iščeš stanovanje?«
»Da, svoje stanovanje.«

Nimamo dražjih čevljev

od 149.- dinarjev.

Moški čevlji, ki so stali 229.- dinarjev. stanejo danes samo 149.- dinarjev. Ženski čevlji, ki so stali 199.- dinarjev, stanejo danes samo 129.- dinarjev. Ko pridete v našo prodajalno, uporabimo vse naše strokovno znanje in dolgoletno izkušnjo, da Vas postrežemo solidno, strokovno, dobro in poceni.

OBIŠČITE NAS - IZPLAČALO SE VAM BO.

Rato

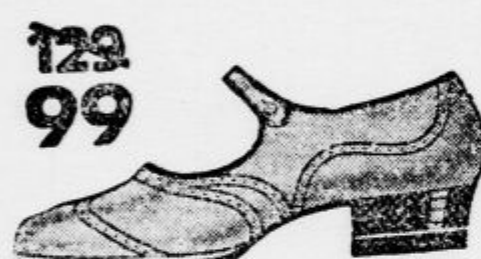
Vrsta 240
Topli čevlji iz fine rdeče in plave klobučevine, za mamine miljenke in naše najmlajše odjemalce.

Vrsta 7815-61
Za malo denarja imate vso ugodnost obuvanja. Te galoše obvarujejo vašo obutev in vaše stanovanje nesnage.

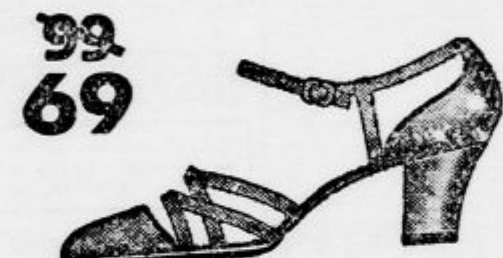
Vrsta 3635-18
Solidni troter-čevlji s polvisoko peto in okusnim okrasom. Zelo primerni gospodinjstvom, ko gredo na trg.

Vrsta 4645-71
Čevlji s polvisoko peto iz finega telečjega boksa z okusnim okrasom. Nosijo se čez dan, posebno pa dobro služijo, ko greste v urad in na trg.

Vrsta 2975-17
Se vedno zelo priljubljeni visoki čevlji z lakasto kapico. V teh čevljih lahko hodite po visokem snegu.

Vrsta 1185-34
Moderni čevlji iz jelenjega usnja s srednjo peto. Za ples in družbo.

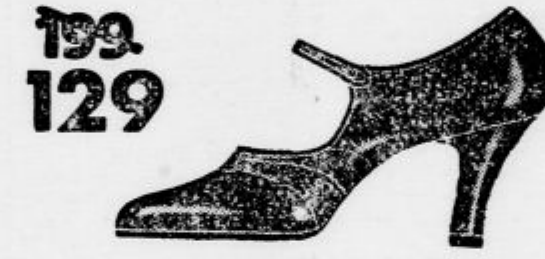
Vrsta 4625-46
Čevlji s polvisoko peto in okusnim okrasom. Praktična obutev za vsako gospo.

Vrsta 1905-07
Salonski čevlji iz finega rjavega usnja. Isti iz finega laka za isto ceno. Najelegantnejši čevlji za ples.

Vrsta 1805-47
Posebno elegantni salonski čevlji z okusnim okrasom dajejo vaši nožici lepo linijo in posebno eleganco.

Vrsta 9875-28
Čevlji iz laka z okusnim okrasom in visoko peto. Isti iz ševroja in jelenjega usnja za isto ceno.

Vrsta 1975-79
Okusno okrašeni čevlji iz jelenjega usnja s polvisoko peto. Cena je tako nizka, da je vsakomur dostopna.

Vrsta 1895-42

Snežni škorenj s patentirano zaponko vas obvaruje pred prehlajenjem, vaše noge pred vlago, stanovanje pa pred nesnago.

129 99

ŽENSKÉ NOGAVICE:

Iz Bemberg svile Din 35.—
Močne za štrpaci > 9.—
Fine flor > 19.—
Iz čiste svile > 29.—

Vrsta 1505-49
Nenavadno elegantni pems-čevlji iz rjavega in sivga ševroja z okusnim okrasom. Obujete jih lahko tudi za ples.

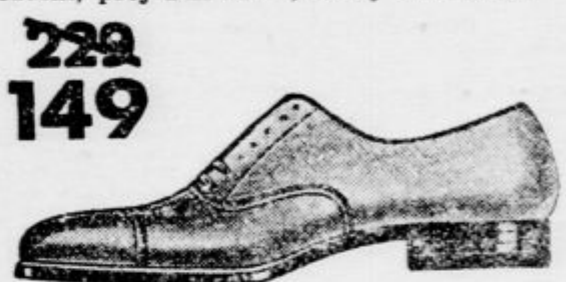
Vrsta 1875-18
Okusno okrašeni čevlji iz laka s polvisoko peto. Cena je tako nizka, da je vsakomur pristopna.

Vrsta 6627-08
Zelo udobni čevlji iz finega rjavega telečjega boksa. Zelo primerni za sportno obleko.

Vrsta 218
Po dnevnem delu odpočijete svoje noge v teh toplih in udobnih domačih čevljih. Otroški od št. 22-26, prej Din 29.—, sedaj Din 19.—, št. 27-34, prej Din 39.—, sedaj Din 29.—, ženski, prej Din 59.—, sedaj Din 39.—, Moški, prej Din 69.—, sedaj Din 49.—.

Vrsta 9537-21
Zelo elegantni in udobni čevlji iz najfinejšega rjavega ševroja. S svojo lahkoto in mehko zadovoljijo vsakogar. Isti iz črnega in rjavega boksa za isto ceno.

Vrsta 9837-21
Lahki in elegantni čevlji iz najboljšega laka. Zelo prikladni za družbo in ples. Isti iz rjavega in črnega telečjega boksa za isto ceno.

Vrsta 9677-22
Elegantni visoki čevlji iz črnega telečjega boksa z usnatim podplatom in gumasto peto.

Vrsta 3667-21
Udobni čevlji iz črnega telečjega boksa. Posebno primerni za gospode, ki mnogo hodijo.

MOŠKE NOGAVICE:

Močne za štrpaci Din 5.—
Debele bombažne > 7.—

CAROBNO GRMICJE, PO
KATEREM IZGINEJO KO-
ŽNE HIBE

»Virginično čarobno grmicje« Hamamelis (Hamamelis virginica) = With Hazel označuje avtoritete kot čarobno zdravilo. Odstani a glo kožne hibe, napne in posuši poit, preneha gubiti, ruže in druge pojave starosti. Kosmetično znanstvena raziskavanja so izkoristila njegova svojstva in jih v posebno zgodnji sestavi s drugimi in gredilci s seboj, ki so se spora bila pri ovi »Lavenor« vodi za kožo in obraz. Učinek dokazuje več kot beseda. Zato napravite poskus! Prakt. kozmetične stanice, posla 30. srednja 56 in vlika 48 Die

LAVENOR
voda za kožo
in obraz

Izdelovatelj: Jünger & Gebhardt, ustanovljeno 1873.
Berlin 8 14. Zaloga Drogerija Gregorič, Ljubljana.
Prešernova 5.

TVRDKA

M. STELE & I. PIELICK

TRGOVINA S SADJEM, ZELENJAVO IN DEZEL. PRIDELKI NA DEBELO

Ljubljana

vključno sporoča cenjenim odjemalcem, da je

PREMESTILA

svoje dosedanje poslovne prostore iz Semenščica

V NOVE LOKALE

v knežškofijski palači (vhod iz Lingarjeve ulice in Pogačarjevega trga)

Oglasi v „JUTRU“ imajo siguren uspeh

Zahvala

Za vse dokaze sočustvovanja ob priliki najtežje izgube ter za mnogoštevilno spremstvo na zadnji poti našega blagopokojnega

ALOJZIJA KRISTLA

učitelja v pokoju in posestnika

se vsem najiskrenejše zahvaljujem.

Posebno zahvalo smo dolžni zdravniku g. dr. Koprarlovu za skrbno nego tekom bolezni ter č. gg. župnikom Potočniku in Lajncu, narodnemu poslancu g. dr. Pivku, sreskemu načelniku g. dr. Ipavcu in mnogostevilnemu učitelstvu za časteče spremstvo k poslednjemu počitku.

Še posebej pa se zahvaljujem za poslovljne besede ob grobu šolskemu upravitelju g. Vaudi, domačemu učitelstvu za požrtvovalno udeležbo s šolsko mladino, domačim pevcom za ganljivo petje ter vsem darovalcem vencev in cvetja.

Končno se še zahvaljujem vsem posameznikom, ki so z besedo ali dejanjem počastili spomin pokojnika.

Sv. Barbara pri Mariboru, dne 26. januarja 1933.

2124

Zalujoči ostali.

P. Rosenhayn:

Štiri prigode Joeja Jenkinsa

»Strica nisem poznal,« je tiho pripomnil Feliks Dellin. Detektiv je pokimal in pritisnil na gumb. Dva pomočnika sta stopila v prodajalno.

»Telefonirajte po avtomobil in spravite tega gospoda na varno. — In zdaj, gospod Dellin, me za trenutek opravičite, da si z vodo in milom vrnem pravi obraz. Zakaj,« tako govoreč se je obrnil k zločincu, da boste vedeli, kdo vas je spravil pravici v roke: moje ime je Joe Jenkins.«

Tretja prigoda:

FILMSKO SNETJE

(Kodani)

»Koliko časa je še do Kodanja?«
Šofer se je okrenil, izvlekel uro in jo podržal v žarek taksametrov svetilke.

»Četrta na dve je, gospod. Ob dveh bova na Kongens Nytorvu.«
Podrhtevaje v ritmičnih sunkih, je avtomobil skoraj neslišno drčal pod starimi bukvami. Sever je bučal s Kattegata po speči

12

Seelandski in oznanjal zgodnjo pomlad, ki jo ta severna dežela vsako leto tako stežka izvaja od ledenega morja.

Potnik v avtomobilu je obrnil glavo. Na levi strani je spremljal cesto strm prepad. Globoko spodaj se je temno in grozeče širila neskončna pustinja. Zamoklo šumenje je neprestano bitalo kvišku. To je bil Oeresund, čigar smeri se je držala cesta kakor otrok matere.

Zarometa sta prebadala črno temo z dvema bleščečima žarkoma, ki sta nalik dvojici srebrnih kač skakljala pred vozom.

A tisti mah se je šofer privzdignil s sedeža. Iztegnil je glavo naprej in zastrmel v noč. Vzvod je zaškripal pod njegovim prtljajem; vozilo se je zdrznilo in mahoma obstalo, kakor zver, ki se potuhne pred skokom.

»Kaj pa je?«

Šofer je pokazal naprej. Potnik je vstal in napel oči. Malo pred avtomobilom je ležalo nekaj črnega preko ceste.

»Polomljen voz,« je zlovilno rekel šofer.

Potnik je pokimal. »Stopiva pogledat, morda je treba komu pomagati.«

Stopila sta iz avtomobila in počasi krenila proti vozu. Strito oče je nalik zlomljeni roki obtožujoče štrlelo proti nebu. Na tleh se je čadila majhna svetiljka. Pri njeni motni svetlobi sta prišla spoznala žensko postavo, ki je s pobešeno glavo žela na razvalinah voza.

Tujec iz avtomobila je potiskal v žepu svojega dolgega raglana električno svetiljko, jo prižgal in nameril njen žarek na žensko. Prestrašena je vzdignila glavo, skočila pokoncu in plašno za-

strmela v bližajočo se možka.

»Ne bojte se, madame,« je rekel večji izmed njiju. »Z dobrim namenom prihajava. Ali vam moreva pomagati?« Radovedno je uprl svoje sive oči v neznanko. Bila je še mlado dekle; največ ji je utegnili biti osemnajst let; po obrazu je bila živi tip sveže, plavalase Danke.

»Gospod...« Njene višnjeve oči so še vedno nekam boječe ogledovale tujca. »Gospod...« je spet pričela, in glas ji je slično trepetal, »kakor vidite, sem v zelo neprijetnem položaju: pol ure pred ciljem se mi je polomil voz.«

Tujec se je ozrl na razvaline. »Kje imate kočijaža?« je vprašal.

»S konji se je vrnil v Hellerup. Če bo mogel, bo dobil drug voz. Že pol ure je, kar bi moral biti tu.« Živčno je izvlekla urico, pogledala nanjo in zmajala z glavo.

»Kam ste bili namenjeni?«

»V Skodsborg, k očetu.«

»In kako je ime vasi, kjer smo zdaj?«

»Klampenborg,« je odvrnil šofer.

Gospod je v znak obžalovanja skomignil z rameni, privzdignil klobuk in vprašal:

»Ali vas smem v svojem avtomobilu zapeljati h gospodu očetu, gospodična?«

Smehljaj je izpreletel dekletu obraz. »Srčna hvala, gospod,« je rekla s toplim glasom. »Prav za prav niti ni treba, da bi me potegnili do Skodsborga. Dovolje je, če ste tako ljubezni, da me spremitte do hotela. Obalni hotel je komaj deset minut oddal, in jaz sem tam znana. Jutri zjutraj pa lahko odrinem dalje.«